

Η συμβολή του διαδικτύου και εν γένει του ηλεκτρονικού λόγου στη φθορά της γλώσσας (Μέρος Β΄)

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)

Φωτο:newsrebel.gr

Δ) Η *χήρα* ή *ορφανή* γραμμή είναι –όσο δύναμαι να γνωρίζω– άλλο ένα καινούργιο «φρούτο» στον ελληνικό γραπτό λόγο. Μάλιστα, εν αντιθέσει προς τα προηγούμενα δύο φαινόμενα, αυτό έχει εισβάλει και στον έντυπο λόγο, και πολύ περισσότερο· έχει υιοθετηθεί και από πολλούς συγγραφείς βιβλίων. Αυτό το φαινόμενο ζητά να αφήνεται μία κενή γραμμή μετά από κάθε παράγραφο με το αιτιολογικό ότι έτσι καθίστανται αυτές ευδιάκριτες και το μάτι εύκολα ξεχωρίζει σε ποιο σημείο του κειμένου βρίσκεται η ανάγνωση. Ιδιαίτερα, όμως, εξυπηρετεί τις περιπτώσεις όπου το θέμα ή τα νοήματα αλλάζουν, διότι ο γράφων τότε δηλώνει την αλλαγή αφήνοντας μία κενή γραμμή και δεν σκοτίζεται να βρει κατάλληλες συνδετικές λέξεις ή τρόπους. Όμως η παράδοση έχει προς τούτο την εσοχή της νέας παραγράφου, η δε αιτιολόγηση περί περεταίρω διακρίσεως είναι απαράδεκτη, καθότι οι αναγνώστες οφείλουν να γίνουν πραγματικοί αναγνώστες και να μην χάνονται στο κείμενο. Η κενή αυτή γραμμή, όμως, έχει ένα κυρίως κακό. Διακόπτει την φυσική συνέχεια του κειμένου κομματιάζοντάς το σε πολλές

μονές παραγράφους, με αποτέλεσμα ο αναγνώστης να έχει την αίσθηση ότι δεν διαβάζει ένα ενιαίο κείμενο αλλά πολλά μικρά κειμενάκια. Στην διάδοση του φαινομένου αυτού κύριο λόγο παίζει το Microsoft Word που παρέχει την δυνατότητα αυτή αυτομάτως, ενώ δεν χρειάζεται απαραίτητα θα έλεγε κανείς καθότι μπορεί κανείς κάλλιστα -όταν το θελήσει- να αφήσει κενή γραμμή πατώντας Enter.

Ε) Το Microsoft Word, όπως είναι κατασκευασμένο, εσκεμμένως η μη, διευκολύνει την διάδοση και άλλων κακών φαινομένων της γλώσσας· εκεί που οξύμωρα σέβεται όλες τις γλώσσες και παρέχει προς επιλογή ακόμη και διαλέκτους της Αφρικής η της Ινδοκίνας. Μερικά απ' αυτά είναι η αυτόματη ορθογραφική διόρθωση, και η πλήρης στοίχιση· όπου το μεν πρώτο δεν επιτρέπει την εξάσκηση του νου, το δε δεύτερο δημιουργεί ακαλαίσθητα κείμενα, καθότι με προκρούστιο τρόπο τραβά η συμπύσσει τα κενά μεταξύ των λέξεων προκειμένου όλες οι σειρές να τελειώνουν στο τέλος της γραμμής.

Από εκεί και πέρα το διαδίκτυο και ο ηλεκτρονικός λόγος εν γένει φέρουν και άλλους γλωσσικούς κινδύνους, περί τους οποίους δεν υπάρχει χώρος για να γίνει λόγος στο παρόν άρθρο, αλλά και οι οποίοι μπορεί από πολλούς να εκληφθούν ως υπερβολικοί ή φανατικοί.

Τα φαινόμενα αυτά εκ του διαδικτύου, ως διδασκάλου και τροφού, διαδίδονται γρήγορα και σε άλλα προϊόντα του λόγου όπως τα περιοδικά, τις διαφημίσεις και φυσικά στην καθημερινή γραφή των ανθρώπων (γράμματα, μηνύματα στα κινητά, σημειώματα, κ.τ.λ.). Μόνο το βιβλίο και η εφημερίδα έχουν μείνει εν πολλοίς ανεπηρέαστα.

Δι' όλων, λοιπόν, των ανωτέρω φανερώνεται ότι τα προγράμματα γραφής των υπολογιστών και το διαδίκτυο, μαζί με τα αναμφισβήτητα οφέλη που προσφέρουν, λειτουργούν ως δούρειος ίππος για την γλώσσα μας, βασιζόμενα στην γλωσσική ανεπάρκεια του λαού μας. Θα λέγαμε μάλιστα ότι αυτά βρίσκονται στην ίδια γραμμή, και αποτελούν συνέχεια, της καταργήσεως του πολυτονικού (την δεκαετία του 80), και του περιορισμού της διδασκαλίας των αρχαίων ελληνικών στα σχολεία. Κατά μία προχωρημένη θεώρηση τα φαινόμενα αυτά εξυπηρετούν την παγκοσμιοποίηση διότι πτωχεύουν και προσομοιώνουν την ελληνική γλώσσα προς την φτώχεια της διεθνούς αγγλικής. Και βέβαια ακόμη περιορίζονται μεν στο διαδίκτυο, τις διαφημίσεις και τον καθημερινό γραπτό λαϊκό λόγο, όμως ποιός δεν μας λέει ότι αργότερα θα επεκταθούν στα σχολικά βιβλία η γίνουν νέοι γραμματικοί και συντακτικοί κανόνες; Προς τούτο κύριοι παράγοντες αποδεικνύονται, εκ κοινής εμπειρίας όλων μας, η δύναμη της λήθης και της συνήθειας· που η μεν πρώτη ζητά την περιφρόνηση του ορθού και η δεύτερη,

παραλλήλως, την εμπέδωση του εσφαλμένου. Διότι δυστυχώς πρέπει να το αναφέρω, ούτε από την πλευρά της φιλολογικής επιστήμης φαίνεται να γίνεται νύξη περί αυτών των σημαντικών γλωσσικών θεμάτων.

Βέβαια εν προκειμένω βρίσκονται και αυτοί που θα πουν ότι αυτού του είδους οι ορθογραφίες και ορθοσυνταξίες είναι επουσιώδεις και κενοί τύποι, πολύ περισσότερο μάλιστα στην τεχνοκρατούμενη εποχή μας· όμως δεν παύουν και αυτά να αποτελούν αλήθειες όπως τις αλήθειες που μας ενδιαφέρουν και ψάχνουμε για άλλες επιστήμες ή άλλα θέματα – αλήθειες περί του λόγου και της επιστήμης του.

Δι' όλων αυτών δεν θέλω βέβαια να πω πως δεν πρέπει να χρησιμοποιούμε τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές ή το διαδίκτυο, διότι η αιτία του κακού δεν είναι σ' αυτά καθαυτά αλλά στην δική μας ατημέλεια και άγνοια. Όμως ήθελα απλά να θίξω κάποια μικρά ζητήματα για τα οποία, κατά την παρατήρησή μου, δεν υπάρχει ο πρέπων προβληματισμός.

Η συμβολή του διαδικτύου και εν γένει του ηλεκτρονικού λόγου στη φθορά της γλώσσας

Μιχάλης Αθανασίου

Πτυχιούχος Θεολογίας Α.Π.Θ.

Msc Θεολογίας